

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Г. Б. Жильцов
« _____ » _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФС.01 ПЕДАГОГІКА

напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»

Педагогічний інститут

Київ – 2016

Педагогіка: робоча навчальна програма [для студентів напрямку підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»] / А.Д. Січкара. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Розробники:

Венгловська Олена Анатоліївна, канд. педагог. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Січкара Алла Дмитрівна, канд. педагог. наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від 07 вересня 2016 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г.І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 М.М. Машовець

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Обов'язкова навчальна дисципліна формування фахових компетентностей
	Напрямок підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта»	
Модулів – 10	<i>Академічна кваліфікація:</i> бакалавр дошкільної освіти <i>Професійна кваліфікація:</i> вихователь дітей дошкільного віку	Рік підготовки:
Змістових модулів – 10		2-й
Загальна кількість годин – 300 год.		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції
		6 год.
		Семінарські
		4 год.
		Практичні
		4 год.
		Самостійна робота
		14 год.
Модульний контроль		
2 год.		
Вид контролю: іспит		

2. Пояснювальна записка

Інтегрована навчальна дисципліна «Педагогіка» є дисципліною, що входить до обов'язкової частини (формування фахових компетентностей) навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за напрямом 6.010101 «Дошкільна освіта».

Відповідно до навчального плану на вивчення дисципліни відведено 10 кредитів (300 год.). На другому курсі, в першому семестрі студенти засвоюють один змістовий модуль: «Організація навчально-пізнавальної діяльності з дітьми в дошкільному закладі». На вивчення цього змістового модуля відведено 60 год., із них: 6 год. – лекції, 4 год. – семінарські заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 год. – модульна контрольна робота, 14 год. – самостійна робота студентів, 30 год. – семестровий контроль (екзамен).

Мета змістового модуля: засвоєння студентами теоретичних основ дошкільної дидактики як галузі педагогіки, що займається проблемами навчання і освіти дітей дошкільного віку. Формування у майбутніх вихователів здатності та готовності застосовувати їх в професійно-педагогічній діяльності.

Завдання змістового модуля:

– засвоєння студентами особливостей організації навчально-пізнавальної діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі; сутності змісту, методів, прийомів, форм навчання дітей дошкільного віку;

– формування у студентів початкових навичок планування навчально-виховної роботи з дітьми, з метою реалізації пізнавальних, розвивальних і виховних аспектів педагогічного процесу, забезпечення особистісно орієнтованого і диференційованого підходів до вихованців;

– формування у студентів усвідомлення необхідності реалізації принципів наступності і перспективності у системі безперервної освіти та здатності їх до забезпечення готовності дітей старшого дошкільного віку до шкільного навчання;

– розвиток аналітичного педагогічного мислення студентів, формування вміння вивчати та пояснювати педагогічні явища і процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності, готовності до врахування їх у практиці

– створення умов для формування професійної компетентності вихователя дошкільного навчального закладу.

У результаті вивчення змістового модуля навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

– сутність ключових понять дошкільної дидактики;

– своєрідність навчання як виду пізнавальної діяльності, його суттєві особливості, закономірності та специфіку організації в дошкільному навчальному закладі;

– складові компоненти готовності дітей старшого дошкільного віку до шкільного навчання та шляхи їх забезпечення;

– види, форми, принципи планування педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі.

Зміст модуля спрямований на формування у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту; до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати, до усвідомлення ціннісно-значущої діяльності в соціальному середовищі), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних історико-педагогічних джерел із проблем розвитку різних педагогічних явищ та феноменів, інтерпретації, систематизації, аналізу), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосовування її у професійній діяльності, аналізу, критичного осмислення, виокремлювати, узагальнювати, характеризувати передумови, чинники, суперечності розвитку педагогічної теорії та практики з дотриманням історичної реконструкції) та **професійної компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до аналізу, порівняння мети, завдань навчання і виховання учнів початкової школи та дітей дошкільного віку, систематизації та узагальнення продуктивних педагогічних ідей та систем), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей у процесі організації педагогічної взаємодії), *дидактичної* (здатність та готовність до аналізу педагогічних явищ та процесів, пояснення їх сутності, аргументуючи власну точку зору з позиції науки, аналізу педагогічних ситуацій з погляду гуманістичної педагогіки, наукових підходів щодо вивчення розвитку особистості та особливостей становлення і розвитку системи освіти в Україні), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тема 1. Загальні основи дошкільної дидактики

Дошкільна дидактика про навчання як засіб розумового виховання. Сутність процесу навчання, його особливості в дошкільному віці. Поняття “навчальна діяльність”, структура навчальної діяльності: навчальне завдання, планування, мотиви, навчальні дії, контроль, оцінка. Становлення і розвиток навчальної діяльності в дошкільному віці. Навчальні уміння і навички (індивідуальні навчально-пізнавальні уміння і навички, уміння взаємодії з однолітками в навчальному процесі). Рівні розвитку учбової діяльності дітей дошкільного віку. Зміст навчання дітей дошкільного віку.

Тема 2. Методи і прийоми навчання в дошкільному навчальному закладі

Поняття про методи навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація методів навчання за джерелом інформації: наочні, словесні, практичні. Наочні методи: спостереження, розглядання картин, демонстрація діапозитивів та діа-кінофільмів. Словесні методи: розповідь вихователя, розповіді дітей, читання (слухання дітьми) літературних творів, бесіда. Практичні методи: вправи, прості досліди, моделювання. Їх характеристика.

Поняття про прийоми навчання. Класифікація прийомів навчання: наочні (зразок, показ), словесні (пояснення, запитання, оцінка, вказівка), ігрові (ігрова ситуація, імітаційні рухи). Характеристика окремих груп прийомів навчання.

Вибір вихователем методів і прийомів навчання (залежно від розділу навчальної роботи, від дидактичних завдань, від вікових особливостей дітей)

Тема 11. Форми організації навчання в дошкільному навчальному закладі

Поняття про форми організованої навчально-пізнавальної діяльності в дошкільному навчальному закладі (дидактична гра, заняття, екскурсія в природне і соціальне довкілля, спостереження у повсякденні, елементарні досліди, пошукові ситуації, індивідуальна робота навчально-пізнавального спрямування, гурткова (студійна, секційна) робота). Заняття як форма організованого навчання дітей дошкільного віку. Різні підходи до класифікації занять (за змістовими напрямками освітньої роботи, за спрямованістю змісту, за характером діяльності дітей, за дидактичними цілями, за способами організації дітей). Гігієнічні та дидактичні вимоги до занять. Структура заняття: організаційний момент, основна частина, підведення підсумків. Особливості методики проведення занять в різних вікових групах. Підготовка вихователя та дітей до занять.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		семінари	практичні	самостійна робота	МКР	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ						
Тема 1. Загальні основи дошкільної дидактики	4	2			2	
Тема 2. Методи і прийоми навчання в дошкільному навчальному закладі	8	2	2		4	
Тема 3. Форми організації навчання в дошкільному навчальному закладі	6	2		2	2	
Тема 4. Планування педагогічного процесу	6			2	4	
Тема 5. Підготовка дитини до навчання в школі	4		2		2	
Модульний контроль	2					2
Разом за змістовим модулем 1	30	6	4	4	14	2
Іспит	30					
Усього годин	60	6	4	4	14	2

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст і методи навчання дітей дошкільного віку	2
2	Підготовка дитини до навчання в школі	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Заняття – форма організації навчання в ДНЗ	2
2	Планування та облік навчально-виховної роботи в ДНЗ	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
	Змістовий модуль I. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ		
1	Загальні основи дошкільної дидактики Підготувати каталог літературних джерел та публікацій з проблем сучасних підходів щодо організації навчання дітей дошкільного віку	2	5
2	Методи і прийоми навчання дітей в дошкільному навчальному закладі Опрацювати книгу В. Сухомлинського «Серце віддаю дітям». Визначити методи і прийоми навчання характерні для авторської методики В. Сухомлинського.	4	5
3	Форми організації навчання в дошкільному навчальному закладі Скласти структурно-логічну схему «Організація навчально-пізнавальної діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі»	2	5
4	Планування педагогічного процесу Скласти конспект проведення одного з режимних процесів з дітьми дошкільного віку в першу половину дня (вікова група за вибором студента)	4	5
5	Підготовка дитини до навчання в школі Скласти структурно-логічну схему «Готовність дітей до навчання в школі»	2	5
	Разом	14год.	25 бал.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, використання комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);
- практичні: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науковими джерелами, виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальна дискусія, пізнавальна гра, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення значимості учіння, пред'явлення навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

9. Методи контролю

Метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод програмованого контролю, метод самоконтролю, модульні контрольні роботи.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Мак. сума балів	Екзамен	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ							
Лекції	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5			
	1	1	1			3		
Семін. зняття		11		11		22		
Практ. заняття			11		11	22		
Самос. робота	5	5	5	5	5	25		
МКР	25					25		
97 : 60 = 1.6						97	40	100
РК 1.6								

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи

Виконання роботи	Захист роботи	Сума
до 60	до 40	100

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

12. Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма; навчальні посібники; мультимедійні презентації; опорні конспекти лекцій; збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

13. Орієнтовна тематика курсових робіт з педагогіки

1. Виховання сенсорної культури дітей дошкільного віку засобом дидактичної гри.
2. Дидактичні ігри як засіб ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з предметами довкілля.
3. Формування пізнавальних інтересів старших дошкільників у процесі організації пошукової діяльності..
4. Проблемна ситуація на заняттях в ДНЗ як засіб стимулювання пізнавальної активності дітей дошкільного віку.
5. Використання ігрових методів і прийомів як засобів оптимізації навчання дітей дошкільного віку.

6. Формування пізнавальних мотивів навчання дітей старшого дошкільного віку
7. Особистісно-зорієнтований підхід до виховання дітей дошкільного віку.
8. Розвивальне середовище як засіб саморозвитку дітей в дошкільному навчальному закладі.
9. Педагогічні умови організації колективної праці дітей старшого дошкільного віку .
10. Виховання дисциплінованості і культури поведінки у дітей дошкільного віку (молодшого, старшого)
11. Виховання культурно-гігієнічних навичок у дітей дошкільного віку (молодшого, старшого).
12. Предметно-розвивальне середовище як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.
13. Естетичне виховання дітей дошкільного віку засобом природи
14. Екологічне виховання дітей дошкільного віку засобом природи.
15. Виховання моральних якостей дітей дошкільного віку засобом української народної казки (авторської казки).
16. Виховання у дітей дошкільного віку любові до рідного краю.
17. Формування моральної свідомості у дітей засобом етичної бесіди
18. Виховання патріотичних почуттів у дітей старшого дошкільного віку.
19. Трудова діяльність як засіб екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку.
20. Виховання дружби у старших дошкільників в процесі різних видів діяльності.
21. Педагогічне керівництво сюжетно-рольовою грою дітей дошкільного віку
22. Соціальне виховання дітей дошкільного віку засобом сюжетно-рольової гри.
23. Особливості керівництва театралізованою грою дітей дошкільного віку.
24. Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобом будівельно-конструкційної гри.
25. Народна іграшка як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.
26. Виховання інтересу до праці дорослих у дітей дошкільного віку.
27. Формування уявлень про професії у дітей старшого дошкільного віку.
28. Формування відповідальності у дітей дошкільного віку.
29. Економічне виховання дітей дошкільного віку засобом гри.
30. Виховання у дітей старшого дошкільного віку позитивної мотивації до шкільного навчання.
31. Співпраця ДНЗ і школи щодо забезпечення готовності дітей до шкільного навчання.
32. Взаємодія ДНЗ з батьками у трудовому вихованні дітей дошкільного віку.
33. Форми роботи з батьками дітей дошкільного віку щодо виховання дошкільників на традиціях українського народу.
34. Використання ТРВЗ у навчально-виховному процесі ДНЗ.
35. Сучасна іграшка як засіб виховання дітей дошкільного віку.
36. Виховання базових якостей особистості дітей старшого дошкільного віку засобами іграшки.
37. Використання комп'ютерної гри в освітньому середовищі ДНЗ.
38. Вплив телебачення на соціалізацію особистості дитини дошкільного віку.
39. Трудове виховання дітей у педагогічній спадщині Софії Русової.
40. Естетичне виховання дітей у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського
41. Наступність в роботі ДНЗ і початкової школи у науковому доробку Наталії Лубенець.

42. Національне виховання дітей у педагогічній спадщині Софії Русової
 43. Особливості організації навчально-пізнавальної діяльності учнів шестирічного віку.

14. Рекомендована література з педагогіки

Базова:

1. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с.*
2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання» / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 352 с.*

Допоміжна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, від 22.05.2012 р. № 615.*
3. Закон України «Про дошкільну освіту». – К., Уряд. Кур'єр. – 2001. – № 141.*
3. Концепція державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року // Дитячий садок: управління. – №3(17). – 2010. – С. 6–7.*
6. Програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина». – К., 2016.*
7. Кірічок С. Щотижневе планування роботи в дитячому садку. Старший вік: Методичний посібник / С. Кірічок, Л. Олійник. – К.: Шк. світ, 2007. – 128 с.**
8. Сучасне заняття в дошкільному закладі: Навчально-методичний посібник / За ред. Н. В. Гавриш, О. О. Ліннік, Н. В. Губанова. – Луганськ: Альма-матер, 2007. – 496 с.**

* книга наявна в бібліотеці Педагогічного інституту

** книга наявна в бібліотеці кафедри педагогіки та психології